
Notiser

MEDISINSK NYTT

Hjelp mot hetetokter etter brystkreftbehandling

Gabapentin brukes vanligvis ved nevrologiske lidelser. Men medikamentet har også effekt mot hetetokter og kan brukes av pasienter som har hatt brystkreft (Lancet 2005; 366: 818 – 24).

420 kvinner med brystkreft og minst to hetetokter daglig deltok i en placebokontrollert studie. Forskerne ønsket å prøve ut både den vanlige dosen gabapentin på 900 mg daglig og en mindre dose på 300 mg. Pasientene førte dagbok over antall hetetokter i uke 1, uke 4 og uke 8 av forsøket.

Gabapentinbruk halverte hyppigheten og alvorlighetsgraden av hetetokter med omkring det halve i gruppen som fikk den høyeste dosen, og forskjellen var signifikant i forhold til placebo. 300 mg daglig gav ingen effekt av betydning.

Ikke lett å være lege

Forekomsten av psykiske lidelser er økende blant britiske overleger. Det viser en spørreskjemabasert undersøkelse fra årene 1994 og 2002 (Lancet 2005; 366: 742 – 4). Andelen med psykiske plager økte fra 27 % i 1994 til 32 % i 2002 (GHQ-12 $\geq$ 4). Det ble også flere som tilfredsstilte kriteriene for emosjonell utmattelse, 32 % versus 41 % (Maslachs utbrenthetsinstrument).

I studien var leger fra fem spesialiteter inkludert: gastroenterologi, radiologi, kirurgisk onkologi, klinisk onkologi og medisinsk onkologi. Økt jobbstress uten tilsvarende økning i jobbtildfredshet forklarte økningen i psykiske plager, som var særlig markert blant kliniske og kirurgiske onkologer.

Kirurgisk behandling av ryggmetastaser

Metastaser som klemmer på spinalkanalen behandles vanligvis med steroider og stråleterapi. En studie med 100 pasienter viser at operasjon kan være et godt alternativ (Lancet 2005; 366: 643 – 8). Alle deltakerne hadde kreft med spredning til ryggen. Halvparten ble operert og fikk deretter strålebehandling, de øvrige ble bare bestrålt.

Etter behandlingen kunne 42 av de 50 pasientene i kirurgigruppen gå, mot bare 29 i den andre gruppen. Dessuten reduserte operasjon behovet for smertestillende medikamenter.

Paracentese hos småbarn – hjelper det?

Et av de vanligste operative inngrep hos barn er paracentese med innlegging av ventilasjonsrør. Dokumentasjonen for viktige kliniske endepunkter som språkutvikling, fremtidig hørsel og komplikasjoner er imidlertid svak.

Nå har amerikanske forskere undersøkt over 6 300 barn i tomånedersalderen og frem til de var tre år (N Engl J Med 2005; 353: 576 – 86). Om lag 400 barn som ved tre års alder hadde vedvarende sekretorisk mediaotitt, ble randomisert til to grupper. I den ene gruppen ble det utført paracentese med innlegging av dren med én gang, barna i den andre gruppen fikk dren etter inntil ni måneder hvis sekresjonen vedvarte.

Ved seks års alder var 85 % i behandlingsgruppen blitt operert, mot 41 % i ventegruppen. Det var ingen forskjell mellom gruppene i generell helsetilstand, utvikling eller intelligens. Studien støtter anbefalinger om at man ikke rutinemessig skal legge inn øredren hos ellers friske barn kun på grunnlag av persisterende mellomøresekresjon.

Trygt med vaksiner til barn

I løpet av de siste tiårene er det blitt tilgang på stadig flere vaksiner, og vaksinasjonsprogrammene er blitt mer komplekse. Dette har gitt opphav til en hypotese om at økende vaksineeksponering kan føre til dysfunksjon i immunsystemet og økt risiko for infeksjonssykdommer som det ikke blir vaksinert mot.

I en ny stor registerstudie fra Danmark ble alle barn som var født i perioden 1990 – 2001 inkludert (JAMA 2005; 294: 699 – 705). Forskerne koblet vaksinasjonsdata og sykehusinnleggelser pga. infeksjonssykdommer. Studien omfattet ca. 800 000 barn og 84 000 sykehusinnleggelser.

Blant 42 mulige sammenhenger (seks vaksiner og sju infeksjonssykdommer) ble det påvist én signifikant, nemlig mellom vaksine mot *Haemophilus influenzae* type b og akutt øvre luftveisinfeksjon, men det var ingen temporal

effekt eller dose-respons-effekt. Forskerne konkluderer derfor med at resultatene ikke støtter opp om hypotesen om en sammenheng mellom økende antall vaksiner og infeksjonssykdommer.

Sammenheng mellom eksem og lungekreft?

Tidligere studier har vist at pasienter som har hatt eksem, har lavere risiko for lungekreft. Studiene har imidlertid vært små, og man har ikke hatt mulighet til å kontrollere for røyking.

I en ny pasient-kontroll-studie ble om lag 3 000 personer som rapporterte at de hadde hatt eksem, sammenliknet med 3 000 kontrollpersoner fra 16 områder i sju land (Am J Epidemiol 2005; 162: 542 – 7). Det viste seg at eksempasientene hadde lavere odds for lungekreft etter justering for alder, kjønn, studiested og kumulativ tobakksrøyking (OR 0,6; 95 % KI 0,5 – 0,8). De som rapporterte å ha fått behandling for eksem, hadde lavere oddsratio enn de som ikke hadde fått slik behandling.

Studien styrker grunnlaget for å hevde at det er en reell invers sammenheng mellom eksem og risikoen for lungekreft. Forfatterne mener at den negative sammenhengen er relativt stor og kan være av klinisk betydning. Endret immunfunksjon ved atopiske og allergiske tilstander kan spille en rolle ved etiologien ved lungekreft.

Liten risiko for hepatitt ved endoskopi

Det er uklart om endoskopi kan overføre hepatitt C-virus (HCV). Nå har italienske forskere gjort en prospektiv kohortstudie blant ca. 9 000 HCV-negative pasienter (Ann Intern Med 2005; 142: 903 – 9). 92 % av pasientene ble retestet for HCV-infeksjon seks måneder etter endoskopien.

Alle som fikk utført endoskopi, forble HCV-negative seks måneder etter prosedyren. Heller ingen av de 900 pasientene som ble endoskopert med samme endoskop som var blitt brukt hos HCV-bærere, ble HCV-positive.

Antibiotika reduserer dødeligheten ved nøytropeni

Bakterielle infeksjoner er en viktig årsak til sykdom og død hos pasienter med nøytropeni etter kjemoterapibehandling ved kreft. Studier har vist at antibiotikaprofylakse er effektivt for å redusere insidensen av infeksjoner, men ikke gir redusert dødelighet.

Nå har israelske forskere gjort en metaanalyse av 95 randomiserte kontrollerte studier som omfattet over 9 000 afebrile nøytropene pasienter (Ann Intern Med 2005; 142: 979 – 95). Det viste seg at antibiotikaprofylaksen reduserte dødeligheten signifikant sammenliknet med placebo eller ingen behandling (RR 0,7; 95 % KI 0,5 – 0,8).

Publisert: 6. oktober 2005. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 17. februar 2026.